

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ገብፅ

የፌዴራል ነገሥት ሀገር

FEDERAL NEGARIT GAZETA

OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

አሥራሰባተኛ ዓመት ባለ 06
አዲስ አበባ የካቲት 4 ባለ 20.3.2011

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ገብፅ
የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ

17th Year No. 16
ADDIS ABABA 11th February, 2011

የፌዴራል

CONTENTS

የወንጀል ምስክሮችና ጠቋሚዎች ጥበቃ አዋጅ (9/20.3.2011)

Proclamation No. 699/2010

የወንጀል ምስክሮችና ጠቋሚዎች ጥበቃ አዋጅ ...ገጽ 5(7)07

Protection of Witnesses and Whistleblowers of Criminal Offences ProclamationPage 5717

የወንጀል ምስክሮችና ጠቋሚዎች ጥበቃ አዋጅ (9/20.3.2011)

PROCLAMATION No. 699/2010.

የወንጀል ምስክሮችና ጠቋሚዎች ጥበቃ የወጣ አዋጅ

A PROCLAMATION TO PROVIDE FOR THE PROTECTION OF WITNESSES AND WHISTLEBLOWERS OF CRIMINAL OFFENCES

የወንጀል ድርጊቶች ከተፈጸሙ በኋላ ፈጻሚዎች ተደብቀው እንዳይቀሩና ህግ ፊት ቀርበው ተገቢውን ቅጣት እንዲያገኙ በማድረግ የህብረተሰቡ ሰላማዊ ኑሮ የሚረጋገጥበትን ሁኔታ ማመቻቸት አስፈላጊ በመሆኑ፤

WHEREAS, it is essential to create conducive situations in order to ensure the safety and security of the public by having criminal offenders brought to justice and sustain the right penalty;

ለወንጀል ምስክሮችና ጠቋሚዎች ጥበቃ መስጠት በጥበቃነት ላይ ከፍተኛ ስጋት ሊያስከትሉ የሚችሉ ወንጀሎችን በማጋለጥ ወንጀልን ለመከላከል የሚረዳ በመሆኑ፤

WHEREAS, providing protection for witnesses and whistleblowers of criminal offences play a significant role for the prevention of crime by uncovering crimes that may cause serious threat to the public;

የወንጀል ምስክሮችና ጠቋሚዎች በምስክርነታቸው ወይም በጠቋሚነታቸው ምክንያት በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ ከሚደርስባቸው አደጋና ጥቃት ለመከላከልና ደህንነታቸውን ለመጠበቅ የጥበቃ ሥርዓቶችን በሕግ መደንገግ በማስፈለጉ፤

WHEREAS, it is found necessary to legislate the protection systems that need to be put in place in order to protect witnesses and whistleblowers of criminal offense from direct or indirect danger and attack they may face as a consequence thereof and thereby to ensure their safety;

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ህገመንግሥት አንቀጽ 55/1/ መሠረት የሚከተለው ታውጇል።

NOW, THEREFORE, in accordance with Article 55 (1) of the Constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia it is hereby proclaimed as follows:

ክፍል አንድ ጠቅላላ

PART ONE GENERAL

1. አጭር ርዕስ

1. Short Title

ይህ አዋጅ “የወንጀል ምስክሮችና ጠቋሚዎች ጥበቃ አዋጅ ቁጥር 6) (9/20.3” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

This Proclamation may be cited as the “Protection of Witnesses and Whistleblowers of Criminal Offences Proclamation No.699/2010.”

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

- 1/ “ጠቋሚ ወይም ምስክር” ማለት በወንጀል ምርመራ፣ በወንጀል ክስ ወይም በወንጀል ማጣራት ሒደት መረጃ ወይም ምስክርነት የሰጠ ወይም ለመስጠት የተስማማ ሰው ነው፤
- 2/ “የጥበቃ ተጠቃሚ” ማለት ከሚኒስቴሩ ጋር የጥበቃ ስምምነት የተፈራረመ ምስክር፣ ጠቋሚ ወይም የምስክር ወይም የጠቋሚ ቤተሰብ አባል ነው፤
- 3/ “የመኖሪያ ስፍራን መቀየር” ማለት የጥበቃ ተጠቃሚን ከመኖሪያ ስፍራው ለጊዜው ወይም ለዘላቂነት ሚኒስቴሩ በአገር ውስጥ ወይም በውጭ አገር በሚያዘጋጅለት ቦታ ማስፈርን ወይም የጥበቃ ተጠቃሚው ነጻነትን የሚያሳጣ ቅጣት በመፈጸም ላይ ከሆነ ቅጣቱን በመፈጸም ላይ ካለበት ቦታ ወደተዘጋጀለት ሌላ የቅጣት መፈጸሚያ ቦታ ማዛወርን የሚመለከት የጥበቃ እርምጃ ነው፤
- 4/ “ማንነትን መቀየር” ማለት የጥበቃ ተጠቃሚን ግላዊ መረጃዎች በከፊል ወይም በሙሉ ከአዲስ ሁኔታ ጋር እንዲስማማ አድርጎ ማስተካከል ሲሆን እንደአስፈላጊ ነቱ አካላዊ ገጽታን መቀየርን የሚጨምር የጥበቃ እርምጃ ነው፤
- 5/ “የዓይነት ቁራኛ ጥበቃ” ማለት ለጥበቃ ተጠቃሚ ስውር ጥበቃ ማድረግንና የረጅም ርቀት የመገናኛ መሣሪያ በመጠቀም በመኖሪያ ቤቱ ላይ የሚደረግ ቴክኒካዊ ቁጥጥርና ቀረጽን የሚያካትት የጥበቃ እርምጃ ነው፤
- 6/ “ማንነትንና ባለንብረትነትን መደበቅ” ማለት የጥበቃ ተጠቃሚን ግላዊና ንብረቱን የሚመለከቱ ሰነዶችን በጊዜያዊነት መፍጠርንና መጠቀምን የሚያካትት የጥበቃ እርምጃ ነው፤
- 7/ “ቤተሰብ” ማለት የትዳር ጓደኛን፣ ጋብቻ ሳይፈጸም እንደ ባል ወይም እንደ ሚስት አብሮ የሚኖር ሰውን፣ ልጅን፣ ወላጅን፣ እህትና ወንድምን፣ የትዳር ጓደኛ ልጅን እና ጋብቻ ሳይፈጸም እንደ ባል ወይም እንደ ሚስት አብሮ የሚኖር ሰው ልጅን ያጠቃልላል፤

2. Definitions

In this Proclamation, unless the context otherwise requires:

- 1/ “whistleblower or witness” means a person who has given or agrees to give information or has acted or agrees to act as a witness in the investigation or trial of an offence;
- 2/ “protected person” means a witness, a whistleblower or a family member of a witness or a whistleblower who has entered into a protection agreement with the Ministry;
- 3/ “relocation” means a type of protection measure that involves temporary or permanent resettling of a protected person by the Ministry in a place, within the country or overseas, other than his place of residence or if the protected person is undergoing a penalty entailing loss of liberty, the transfer of him to another penitentiary;
- 4/ “change of identity” means a type of protection measure that involves modifying and adjusting parts or entire personal data of a protected person to a new situation and may include plastic surgery where necessary;
- 5/ “surveillance protection” means a type of protection measure that includes the conduct of covert protection of a protected person and surveillance and technical recording, by long-distance communication means, of the premises in which he resides;
- 6/ “concealing identity and property ownership” means a type of protection measure that involves temporary creation and use of documents relating to the identity and property of a protected person;
- 7/ “family” includes the spouse or cohabitant, the children, parents, siblings and the children of the spouse or cohabitant of a person;

- 8/ “ሚኒስቴር” ወይም “ሚኒስትር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የፍትህ ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር ነው፤
- 9/ “ኮሚሽን” ማለት የፌዴራል የሥነ-ምግባርና የፀረ-መስናክ ኮሚሽን ነው፤
- 10/ “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
- 101/ ማንኛውም በወንድ ፆታ የተደነገገው የሴት ፆታን ያካትታል።

3. የተፈጻሚነት ወሰን

- 1/ በዚህ አዋጅ መሠረት የሚደረግ ጥበቃ ተፈጻሚ የሚሆነው በሕግ የተደነገገው የፅኑ እስራት መነሻ ከግምት ሳይገባ አስር ዓመትና ከዚያ በላይ በሆነ ጽኑ እስራት ወይም በሞት ሊያስቀጣ በሚችል የወንጀል ድርጊት ተጠርጣሪ ላይ የሚሰጥ ምስክርነትን ወይም ጥቆማን ወይም የሚካሄድ ምርመራን በሚመለከት ሆኖ፡-
 - ሀ/ የወንጀል ድርጊቱ ያለምስክሩ ወይም ያለጠቋሚው ምስክርነት ወይም ጥቆማ በሌላ ማንኛውም መንገድ ሊረጋገጥ ወይም ሊደረስበት የማይችል ሲሆን፤ እና
 - ለ/ በምስክሩ፣ በጠቋሚው ወይም በምስክሩ ወይም በጠቋሚው ቤተሰብ ህይወት፣ አካላዊ ደህንነት፣ ነጻነት ወይም ንብረት ላይ ከባድ አደጋ ይደርሳል ተብሎ ሲታመን፤ ነው።
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ የተደነገገው ቢኖርም ሚኒስቴሩ እና ኮሚሽኑ የጥበቃ ተጠቃሚ ላልሆኑ ምስክሮችና ጠቋሚዎችም በዚህ አዋጅ አንቀጽ 4 ንዑስ አንቀጽ /1/ /ቸ/፣ /ጎ/፣ /ኘ/፣ /አ/ እና /ዘ/ የተደነገጉትን የጥበቃ እርምጃዎች ሥራ ላይ ሊያውሉ ይችላሉ።

- 8/ “Ministry” or “Minister” means the Ministry or Minister of Justice, respectively;
- 9/ “Commission” means the Federal Ethics and Anti-Corruption Commission;
- 10/ “person” means natural or legal person;
- 11/ any expression in the masculine gender includes the feminine.

3. Scope of Application

- 1/ The protection under this Proclamation shall be applicable with respect to testimony or information given or investigation undertaken on a suspect punishable with rigorous imprisonment for ten or more years or with death without having regard to the minimum period of rigorous imprisonment:
 - a) where the offence may not be revealed or established by another means otherwise than by the testimony of the witness or the information of the whistleblower ; and
 - b) where it is believed that a threat of serious danger exists to the life, physical security, freedom or property of the witness, the whistleblower or a family member of the witness or the whistleblower.
- 2/ Notwithstanding the provisions of sub-article (1) of this Article, the Ministry and the Commission may also extend the protections provided under sub-article (1), (1), (m), (o), (p) and (t) of Article 4 of this Proclamation to witnesses and whistleblowers who are not protected persons.

ክፍል ሁለት
የጥበቃ እርምጃዎች

4. የጥበቃ እርምጃ ዓይነቶች

1/ የሚከተሉት የጥበቃ እርምጃዎች እንደሁኔታው በተናጠል ወይም በጣምራ ለጥበቃ ተጠቃሚ ተፈጻሚ ሊደረጉ ይችላሉ፡-

- ሀ/ የአካልና ንብረት ደህንነት ጥበቃ፤
- ለ/ የመኖሪያ ስፍራ መቀየርን ጨምሮ ደህንነቱ የተጠበቀ የመኖሪያ ቦታ መስጠት፤
- ሐ/ ማንነትንና ባለንብረትነትን መደበኛ፤
- መ/ ማንነትን መቀየር፤
- ሠ/ ለራስ መጠበቂያ የነፍስ ወከፍ መሳሪያ መስጠት፤
- ረ/ መረጃ በተሰጠበት የወንጀል ድርጊት ያለመከሰስ፤
- ሰ/ መረጃ በሚሰጥበት የወንጀል ጉዳይ ላይ የመጨረሻ ውሳኔ ከመሰጠቱ በፊትም ሆነ በኋላ ተከላሽ በጥበቃ ተጠቃሚው መኖሪያ ወይም የሥራ ቦታ ወይም ትምህርት ቤት አካባቢ እንዳይደርስ ማገድ፤
- ሸ/ የፍርድ ሂደት ተጀምሮ ምስክርነት እስከሚሰጥ ድረስ የምስክር ማንነት እንዳይገለጽ ማድረግ፤
- ቀ/ ምስክርነት በዝግ ችሎት እንዲሰጥ ማድረግ፤
- በ/ ምስክርነት በአካል ሳይታይ ከመጋረጃ በስተጀርባ ሆኖ ወይም ማንነትን በመሸፈን እንዲሰጥ ማድረግ፤
- ተ/ ማስረጃ በኤሌክትሮኒክስ ወይም በሌላ የተለየ ዘዴ እንዲቀርብ ማድረግ፤
- ቸ/ በሚሰጥ መያዝ ያለበት ካልሆነ በስተቀር ለጠቋሚ ጥቆማ ባቀረበበት ጉዳይ ላይ ወቅታዊ መረጃና ምክር መስጠት፤

PART TWO
PROTECTION MEASURES

4. Types of Protection Measures

1/ The following protection measures may be employed for a protected person separately or in combination, as the case may be:

- a) physical protection of person and property;
- b) providing a secure residence including relocation;
- c) concealing identity and ownership;
- d) change of identity;
- e) provision of self-defense weapon;
- f) immunity from prosecution for an offence for which he renders information;
- g) prohibiting an accused person from reaching the protected person's residence, work place or school before or after a final judgment is delivered on the crime for which information is given;
- h) not to disclose the identity of a witness until the trial process begins and the witness testifies;
- i) hearing testimony in camera;
- j) hearing testimony behind screen or by disguising identity;
- k) producing evidence by electronic devices or any other method;
- l) unless it is deemed confidential, providing information regarding the progress of investigation on what has been whistle blown and advice to a whistleblower;

- ሀ/ እንዲመሰክር ለተጠራ ምስክር የጉዞና የውሎ አበል መስጠት፤
- ነ/ የጥበቃ እርምጃው የመኖሪያ ስፍራን ለውጥ ካስከተለ የጓዝ ማንሻ ወጪን መሸፈን፤
- ኘ/ በበቀል የተወሰደ አስተዳደራዊ እርምጃ እንዲታገድ ወይም እንዲሻር ማድረግ ወይም ተመጣጣኝ የሆነ የማካካሻ እርምጃ መውሰድ፤
- አ/ በበቀል እርምጃ ለደረሰ ጉዳት የህክምና አገልግሎት በመንግሥት ሆስፒታል በነጻ መስጠት፤
- ከ/ በጥበቃ እርምጃው ምክንያት ለደረሰ ገቢ ማጣት ወይም በበቀል እርምጃ ለደረሰ የመሥራት ችሎታ ማጣት የመሠረታዊ ፍላጎት ማሟላት ወጪን መሸፈን፤
- ኸ/ በጥበቃ ሥር እያለ ለደረሰ ሞት የቀብር ማስፈጸሚያ ወጪ መሸፈንና ለቤተሰብ የገንዘብ ድጋፍ ማድረግ፤
- ወ/ የጥበቃ ተጠቃሚው የሥራና የትምህርት ዕድል እንዲያገኝ መርዳት፤
- ዘ/ ለምስክሩ ወይም ለጠቃሚው የምክር አገልግሎት መስጠት ወይም እንዲያገኝ ማድረግ።

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ ድንጋጌዎች ቢኖሩም ለጥበቃ ሲባል ለጥበቃ ተጠቃሚው የሌለው የሙያ ማረጋገጫ እንዳለው ተደርጎ አይሰጠውም።

5. የጥበቃ እርምጃን ዓይነት ስለመወሰን

ለጥበቃ ተጠቃሚ የሚሰጠውን የጥበቃ እርምጃ ዓይነት ለመወሰን የሚከተሉት ከግምት ውስጥ መግባት ይኖርባቸዋል፡-

- 1/ የጥበቃ ተጠቃሚው ሊደርስበት ይችላል ተብሎ የሚገመተው የአደጋ ሁኔታ፤
- 2/ የጥበቃ ተጠቃሚው የወንጀል ሪከርድ ያለበት ከሆነ ሊሰጥ የታሰበው ጥበቃ ሕዝብን ለአደጋ የሚያጋልጥ መሆኑ ወይም ያለመሆኑ፤

- m) providing transport allowance and per diem to a witness summoned to testify;
- n) covering relocation cost where the protection measure entails relocation;
- o) suspension or revocation of retaliatory administrative measures or taking any other compensatory measure;
- p) provision of medical treatment free of charge at government hospitals in case of injury sustained as a result of retaliatory measure;
- q) covering costs of basic needs in case of incapacity to work as a result of retaliatory measure;
- r) in case of death as a result of retaliatory measure, covering funeral expenses and provision of pecuniary subsidy to family;
- s) assisting the protected person to secure job and education opportunity;
- t) providing or causing the provision of counseling service to the witness or whistleblower.

2/ Notwithstanding the provisions of sub-article (1) of this Article, a protected person may not be issued with professional certificate that he does not rightly possess for the sake of protection.

5. Determining Types of Protection Measures

The following shall be taken into account in determining the type of protection measure to be provided to a protected person:

- 1/ nature of the imminent danger to which the protected person is exposed;
- 2/ where the protected person has a criminal record, whether or not the intended protection measure entails a risk to the public;